AJÁNLÁSOK

A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA

(2014. március 27.)

az egyes élelmiszerek forgalmazásával kapcsolatos csalárd módszerek előfordulási gyakoriságának megállapítására szolgáló második koordinált ellenőrzési tervről

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2014/180/EU)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a takarmány- és élelmiszerjog, valamint az állategészségügyi és az állatok kíméletére vonatkozó szabályok követelményeinek történő megfelelés ellenőrzésének biztosítása céljából végrehajtott hatósági ellenőrzésekről szóló, 2004. április 29-i 882/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre [1] és különösen annak 53. cikkére,

mivel:

(1) A 882/2004/EK rendelet 53. cikke felhatalmazza a Bizottságot arra, hogy amennyiben szükségesnek látja, *ad hoc* alapon megszervezhető koordinált ellenőrzési terveket ajánljon, különösen a takarmányok, élelmiszerek és állatok vonatkozásában felmerülő veszélyek előfordulási gyakoriságának meghatározása céljából.

(2) A 2000/13/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [2] megállapítja a valamennyi élelmiszerre alkalmazandó élelmiszer-jelölési szabályokat.

(3) A 2000/13/EK irányelv szerint a címkézés és az alkalmazott módszerek nem lehetnek alkalmasak a vásárló megtévesztésére, különösen az élelmiszer jellemzői, azaz többek között annak valódi természete és azonosítása tekintetében. Ezenkívül idevágó uniós vagy tagállami jogszabályok hiányában az élelmiszert olyan néven kell értékesíteni, amely az értékesítés helye szerinti tagállamban megszokott, vagy olyan leírást kell az élelmiszerről adni, amely kellően áttekinthető ahhoz, hogy a fogyasztót tájékoztassa a termék valódi természetéről.

(4) Emellett a végső fogyasztóknak és a közétkeztetésben működő gazdasági szereplőknek szánt, előre csomagolt élelmiszer címkéjén minden összetevőt fel kell tüntetni. A végső fogyasztóknak és a közétkeztetésben működő gazdasági szereplőknek szánt, húst tartalmazó élelmiszerek esetében közvetlenül a csomagoláson vagy az azon rögzített címkén azt az állatfajt is fel kell tüntetni, amelyből a hús közvetlenül származik. Amennyiben egy összetevő az élelmiszer elnevezésében is szerepel, százalékban kifejezett mennyiségét is meg kell adni az összetevők listájában a fogyasztóknak az élelmiszer azonosítása és összetétele tekintetében történő félrevezetésének elkerülése érdekében.

(5) A 853/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet [3] egyes specifikus állati eredetű élelmiszerek vonatkozásában további jelölési követelményeket ír elő. A rendelet szerint – amennyiben annak a tagállamnak a jogszabályai, melynek területén a terméket forgalomba hozzák, ezt előírják – a közvetlenül a végső fogyasztónak szánt, többek között egypatás állatok húsát tartalmazó darált hús csomagolásán figyelmeztetést kell elhelyezni arról, hogy a terméket a fogyasztás előtt meg kell főzni.

(6) A 2012 decembere óta számos tagállamban végzett hatósági ellenőrzéseknek köszönhetően a Bizottság tudomására jutott, hogy egyes előre csomagolt termékek olyan lóhúst tartalmaztak, amely nem szerepelt az összetevők listáján sem közvetlenül a termék csomagolásán, sem az azon rögzített címkén. Ehelyett az említett élelmiszerek némelyike a nevében és/vagy az összetevők mellékelt listájában megtévesztő módon csak a marhahús jelenlétére utalt.

(7) A 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet [4] 17. cikke szerint az élelmiszer-ipari vállalkozóknak vállalkozásaik termelő, feldolgozó és forgalmazó tevékenységének minden szakaszában gondoskodniuk kell arról, hogy az élelmiszerek megfeleljenek a tevékenységükre vonatkozó élelmiszerjog követelményeinek, és ellenőrizniük kell e követelmények teljesülését.

[1] HL L 165., 2004.4.30., 1. o.

[2] Az Európai Parlament és a Tanács 2000. március 20-i 2000/13/EK irányelve az élelmiszerek címkézésére, kiszerelésére és reklámozására vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről (HL L 109., 2000.5.6., 29. o.).

[3] Az Európai Parlament és a Tanács 2004. április 29-i 853/2004/EK rendelete az állati eredetű élelmiszerek különleges higiéniai szabályainak megállapításáról (HL L 139., 2004.4.30., 55. o.).

[4] Az Európai Parlament és a Tanács 2002. január 28-i 178/2002/EK rendelete az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról (HL L 31., 2002.2.1., 1. o.).

(8) 2013/99/EU ajánlásában [1] a Bizottság azt ajánlotta, hogy a tagállamok egy hónapon keresztül koordinált ellenőrzési tervet hajtsanak végre az egyes élelmiszerek forgalmazásával kapcsolatos csalárd módszerek előfordulási gyakoriságának megállapítására. Az ajánlott ellenőrzési terv két fő intézkedésből állt. Az első intézkedés a kiskereskedelmi szinten és más létesítményekben annak megállapítása érdekében végrehajtott megfelelő ellenőrzésekből állt, hogy az előrecsomagolt élelmiszertermékek és a nem előrecsomagolt élelmiszertermékek tartalmaztak-e olyan lóhúst, amelynek jelenlétét a csomagoláson nem megfelelően jelölték meg, illetve – nem előrecsomagolt élelmiszerek esetében – amelyről nem tájékoztatták a fogyasztókat vagy a közétkeztetésben működő gazdasági szereplőket. A második intézkedés az emberi fogyasztásra szánt lóhúst, többek között harmadik országokból származó élelmiszereket kezelő létesítményekben, a fenilbutazon maradékanyag kimutatásának céljából elvégzett megfelelő ellenőrzésekből állt.

(9) A koordinált ellenőrzési terv eredményei megerősítették, hogy a legtöbb tagállamban többször is előfordult a húsipari termékekre vonatkozó élelmiszer-jelölési szabályok megsértése. Ezért a koordinált ellenőrzési tervet kiskereskedelmi szinten és más létesítményekben végzett ellenőrzések második szakaszával kell nyomon követni annak megállapítása érdekében, hogy az első koordinált ellenőrzési terv során feltárt gyakorlatok továbbra is jelen vannak-e.

(10) Másrészről a fenilbutazon maradékanyag kimutatásának céljára elvégzett hatósági ellenőrzések nem mutatták ki a szabályok széles körű megsértését: ezért ebben a szakaszban nem tűnik szükségesnek a koordinált ellenőrzések második szakaszának ajánlása e tekintetben.

(11) Az első koordinált ellenőrzési terv végrehajtása során a takarmányokban előforduló állati fehérjéket vizsgáló uniós referencialaboratórium szaktanácsadást nyújtott a fel nem tüntetett állatfaj fehérjéinek a mintában történő kimutatására szolgáló módszerek alkalmazása vonatkozásában. E vizsgálat vonatkozásában továbbra sincs validált módszer, ugyanakkor a szakértőkkel folytatott konzultációkat követően az említett laboratórium aktualizálta a harmonizált protokoll alkalmazására vonatkozó szaktanácsot, melyet weboldalán elérhetővé tett.

(12) A tagállamoknak meghatározott határidőn belül, harmonizált formátumban tájékoztatniuk kell a Bizottságot az alkalmazott módszerekről, az ellenőrzések eredményeiről és pozitív eredmény esetén a hozott intézkedésekről.

(13) Az Élelmiszerlánc- és Állategészségügyi Állandó Bizottsággal folytatott konzultációt követően,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

1. A tagállamok az ezen ajánlás I. mellékletében foglaltaknak megfelelően 2014. április 21-től június 16-ig tartó időkereten belül, négy egymást követő héten keresztül koordinált ellenőrzési tervet hajtanak végre.

2. A tagállamok az 1. pontnak megfelelően végrehajtott hatósági ellenőrzések eredményeiről és a releváns jogérvényesítési intézkedésekről az ezen ajánlás II. mellékletében előírt formátumban 2014. július 22-ig jelentést tesznek.

Kelt Brüsszelben, 2014. március 27-én.

a Bizottság részéről

Tonio BORG

a Bizottság tagja

[1] A Bizottság 2013. február 19-i 2013/99/EU ajánlása az egyes élelmiszerek forgalmazásával kapcsolatos csalárd módszerek előfordulási gyakoriságának megállapítására szolgáló koordinált ellenőrzési tervről (HL L 48., 2013.2.21., 28. o.).

I. MELLÉKLET

Az egyes élelmiszerek forgalmazásával kapcsolatos csalárd módszerek előfordulási gyakoriságának megállapítására szolgáló második koordinált ellenőrzési terv

A KOORDINÁLT ELLENŐRZÉSI TERV INTÉZKEDÉSEI ÉS CÉLJA

A. Termékkör

1. Elsődleges összetevőként marhahúst tartalmazó élelmiszer gyanánt forgalmazott és/vagy akként jelölt élelmiszerek (pl. darált hús, előkészített hús és húskészítmények), amelyek az alábbi kategóriákba tartoznak:

   a) a végső fogyasztóknak és a közétkeztetésben működő gazdasági szereplőknek szánt olyan előrecsomagolt élelmiszerek, amelyeket elsődleges összetevőként marhahúst tartalmazó élelmiszer gyanánt címkéztek;

   b) a végső fogyasztóknak és a közétkeztetésben működő gazdasági szereplőknek értékesítésre kínált, nem előrecsomagolt, továbbá az értékesítés telephelyén a fogyasztó kérésére csomagolt vagy közvetlen értékesítés céljából előrecsomagolt élelmiszerek, amelyeket elsődleges összetevőként marhahúst tartalmazó élelmiszer gyanánt forgalmaznak és/vagy máskülönben akként jelöltek meg.

2. E koordinált ellenőrzési terv vonatkozásában a 2000/13/EK irányelv 1. cikke (3) bekezdése b) pontjának megfelelő „előrecsomagolt élelmiszerek” fogalommeghatározást kell alkalmazni.

3. E koordinált ellenőrzési terv vonatkozásában a 853/2004/EK rendelet I. mellékletének 1.13., 1.15. és 7.1. pontjának megfelelő „darált hús”, „előkészített hús” és „húskészítmények” fogalommeghatározást kell alkalmazni.

B. Célkitűzés

Az illetékes hatóságoknak hatósági ellenőrzéseket kell végezniük annak megállapítására, hogy az A. pontban említett termék tartalmaz-e olyan lóhúst, amelynek jelenlétét a csomagoláson nem megfelelően jelölték meg, illetve – nem előrecsomagolt élelmiszerek esetében – amelyről nem tájékoztatták az uniós vagy adott esetben tagállami rendelkezéseknek megfelelően a fogyasztókat vagy a közétkeztetésben működő gazdasági szereplőket.

C. A mintavételi pontok és a mintavételi eljárás

1. A mintának a tagállamot tekintve az érinttet termék vonatkozásában reprezentatívnak kell lennie, és termékek széles skáláját kell lefednie.

2. A termékmintavételt kiskereskedelmi szinten (például szupermarketekben, kisebb üzletekben, henteseknél) kell végezni, és más létesítményekre is ki lehet terjeszteni (például hűtőházak).

D. A minták száma és a mintavétel módja

Az alábbi táblázat áttekintést nyújt az ajánlás 1. pontjában meghatározott időszakon belül történő mintavétel javasolt, indikatív minimális számáról. A minták tagállamok szerinti felosztása a népességi adatokon alapul, amelyek alapján a termékből tagállamonként és 30 napra vonatkozóan minimálisan tíz mintát vesznek.

Marhahúst tartalmazóként forgalmazott élelmiszerek	
Értékesítő ország	Ajánlott mintaszám
Franciaország, Németország, Olaszország, az Egyesült Királyság, Spanyolország, Lengyelország	150
Románia, Hollandia, Belgium, Görögország, Portugália, a Cseh Köztársaság, Magyarország, Svédország, Ausztria, Bulgária	100
Litvánia, Szlovákia, Dánia, Írország, Finnország, Lettország, Horvátország	50
Szlovénia, Észtország, Ciprus, Luxemburg, Málta	10

E. Módszer

A következő protokollt kell használni:

1. Minden minta esetében egy kezdeti szűrővizsgálatot kell elvégezni a húsban a lóhús 0,5 %-os vagy azt meghaladó szintű jelenlétének kimutatása céljából (a w/w tömegszázalék arányában). A szűrővizsgálatot a tagállam választja meg.

2. Csak az (1) pont szerinti szűrővizsgálatban pozitív eredményt mutató mintákat kell megerősítő vizsgálatnak alávetni RT-PCR alkalmazásával és a mitokondriális DNS vizsgálatával a húsban (a w/w tömegszázalék arányában) a lóhús 1 %-os vagy azt meghaladó szintű jelenlétének kimutatása érdekében. A megerősítésre használt módszert a takarmányokban előforduló állati fehérjéket vizsgáló uniós referencialaboratórium friss húsra vonatkozó standardizált ellenőrzési mintájához kell kalibrálni.

3. A (2) pontban említett, a tagállamokban elvégzett valamennyi megerősítő vizsgálatot az illetékes hatóság által e célra kijelölt laboratóriumban kell elvégezni. A kijelölt laboratórium egy másik tagállamban működő laboratórium is lehet, amennyiben az érintett tagállam illetékes hatóságával ilyen tárgyú megállapodás született. A kijelölt laboratóriumnak legalább ISO 17025 tanúsítással kell rendelkeznie, melynek értelmében végezhet a fentiekkel összehasonlítható vizsgálatokat. A kijelölt laboratórium a kezdeti szűrővizsgálatban is részt vehet.

   A megerősítő vizsgálatban részt vevő kijelölt laboratóriumok nevét és címét továbbítani kell a takarmányokban előforduló állati fehérjéket vizsgáló uniós referencialaboratóriumnak, amely weboldalán közzéteszi ezeket az információkat.

   A megerősítő módszerre vonatkozó részletesebb iránymutatások a takarmányokban előforduló állati fehérjéket vizsgáló uniós referencialaboratórium weboldalán olvashatók a következő linken: http://eurl.craw.eu/en/164/legal-sources-and-sops

II. MELLÉKLET

A 2. pontban említett eredmények jelentéséhez használandó formátum

Termékkategória	Minták száma	Az első szakasz szűrővizsgálata során alkalmazott vizsgálati módszer (a vizsgálat típusa és a teszt márkaneve)	Az első szakasz szűrővizsgálata során kapott pozitív eredmények száma (=/> 0,5 %)	A megerősítő vizsgálati szakaszban alkalmazott vizsgálati módszer	A második szakaszban, a kijelölt laboratóriumokban végzett vizsgálatok pozitív eredményeinek száma (=/> 1 %)	Megjegyzések

Minták teljes száma	
Az első szakasz szűrővizsgálata során kapott pozitív eredmények száma összesen	
A második szakaszban, a kijelölt laboratóriumokban végzett vizsgálatok pozitív eredményeinek száma összesen	

A 2. pontban említett jogérvényesítési intézkedések jelentéséhez használandó formátum

A pozitív eredmények száma abban az esetben, ha az adott időpontig jogérvényesítési intézkedések foganatosítására került sor	
Amennyiben lehetséges, szíveskedjen részletesen feltüntetni a leggyakrabban igénybe vett jogérvényesítési intézkedéseket (legfeljebb három bekezdés)	
A pozitív eredmények száma abban az esetben, ha az adott időpontig nem került sor jogérvényesítési intézkedések foganatosítására	
Amennyiben lehetséges, szíveskedjen részletesen feltüntetni a leggyakoribb okokat, amelyek alapján nem került sor jogérvényesítési intézkedésekre (legfeljebb három bekezdés)	